

DUBRAVKO HABEK

BIOGRAFIJE BJELOVARSKIH LIJEČNIKA

U ovom djelu iz povijesti bjelovarskog zdravstva autor navodi biografije 137 civilnih bjelovarskih liječnika koji su djelovali u Bjelovaru i okolici nakon nestanka vojno-civilnog suživota u Vojnoj granici 1871. godine pa sve do šezdesetih godina 20. stoljeća. Biografije liječnika podijeljene su u tri cjeline: biografije gradskih i županijskih fizika i liječnika (tu su po funkciji bili i općinski te kraljevski kotarski liječnici), biografije ravnatelja i primarnih liječnika bjelovarske bolnice te biografije sekundarnih bolničkih liječnika, specijaliziranih i specijalista pojedinih struka.

Kroz biografske podatke o liječnicima razvidna su njihova javnozdravstvena djelovanja, epidemiološka slika pobola od tadašnjih zaraznih, najčešće smrtonosnih bolesti, poput tuberkuloze i tifusa, preventivna cijepljenja, javne zdravstvene tribine i djelovanja na prosvjećivanju pučanstva. Bolnički ravnatelji i primarni liječnici rukovodili su bolnicom i bili nerijetko jedini bolnički liječnici specijalisti cjelokupne medicine do dolaska specijalista i sekundarnih. Do tada su primarni liječnici, najčešće kirurzi, obavljali manje ili veće kirurške zahvate, liječili internističke, zarazne, psihijatrijske, venerološke i pedijatrijske bolesnike, obavljali bolničke obdukcije, što autor potkrijepljuje brojnim prikazima iz njihova života.

Iz biografskih podataka autor donosi niz novih podataka dobivenih iz istraživanja: prvi dijagnostički i operacijski endoskopski zahvati, kirurške operacije iz svih domena (neurokirurgije, otorinolaringologije, of-

talmologije, torakalne, abdominalne i dječje kirurgije, traumatologije i ortopedije, ginekologije i opstetricije, urologije), transfuziologije i anesteziologije s reanimatologijom, cjelokupne interne medicine, infektologije, pedijatrije, patologije i sudske medicine itd.

Na kraju knjige nalaze se popisi svih bjelovarskih liječnika koji su obavljali svoju službu u Bjelovaru od 1871. do 1960. godine prema njihovim dužnostima i postavljenjima, kao i zasebna tablica svih ravnatelja bjelovarske bolnice od 1760. do 1960. godine te tablica s prezimenima 63 liječnika koji su obavljali svoj pripravnički liječnički staž u ispitivanom razdoblju.

Objedinjeni i ponajprije nepoznati biografski i bibliografski podatci o bjelovarskim liječnicima, njihovom profesionalnom i ne manje važnom društvenom i socijalnom djelovanju daju knjizi izvornost temeljem skupljene građe i prezentacije i uvid kroz stoljetno poimanje medicinske i društvene misli u jednom manjem gradu u Hrvatskoj, tijekom nekoliko privremenih državnih tvorevina, ratova i društvenih uređenja.

Literatura se sastoji od 33 arhivska izvora, 28 skupnih izdanja i zbirki vrela, 70 izvornih radova te 38 usmenih (pismenih) priopćenja.

Ovaj je rukopis iznimno vrijedno originalno autorsko djelo koje zaslužuje biti publicirano kao izdanje Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

VIDA DEMARIN